

Toekomstvisie Brandweertzorg

Brandweer Limburg-Noord in 2035

Samenvatting

Doel van het document

Dit visiedocument biedt inzicht in relevante trends en ontwikkelingen, schetst een beeld van brandweezorg in 2035 en beschrijft wat dit betekent voor Brandweer Limburg-Noord. Op basis hiervan formuleren we strategische thema's voor de komende beleidsperiode(s).

De brandweer in 2035: een toekomst vol uitdagingen

De samenleving verandert in hoog tempo. Technologische innovaties, maatschappelijke verschuivingen, klimaatverandering en geopolitieke spanningen zorgen voor een dynamische omgeving waarin de brandweer haar rol voortdurend moet herijken. In deze toekomst zien we vaker extreem weer, grotere natuurbranden en een bebouwde omgeving die steeds ingewikkelder wordt. Nieuwe bouwmaterialen, hoogbouw en energietechnologieën brengen risico's met zich mee die we nog niet eerder kenden. Incidenten zijn niet meer altijd overzichtelijk, soms roept één probleem een ander probleem op en ontstaat een kettingreactie van uitdagingen. Er moet rekening worden gehouden met een langdurige uitval van belangrijke nutsvoorzieningen.

Een wendbare brandweer

Richting 2035 zien we dat de vraag aan de brandweer verandert en deels complexer wordt – en dat geldt voor alle schakels in de veiligheidsketen: van risicobeheersing tot nazorg. De brandweer moet in staat zijn om snel te schakelen, deskundig op te treden en duurzaam inzetbaar te blijven, in een context van personele krapte, maatschappelijke verandering en technologische vooruitgang. Hierbij is het besef aanwezig dat de maatschappij niet maakbaar is en dat niet alle risico's afgedekt kunnen worden.

In 2035 is de brandweer een flexibele organisatie die intensief samenwerkt binnen en buiten de eigen regio. Innovatie, technologie, digitale verkenning, risicogericht en informatiegestuurd werken zijn vanzelfsprekend. Slagkracht en uithoudingsvermogen kunnen snel worden georganiseerd. De organisatie beschikt over generalisten én specialisten, en is ingericht op samenwerking – lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. In onze organisatie staan onze medewerkers centraal. Vrijwilligers in combinatie met beroepskrachten blijven de ruggengraat van de repressieve organisatie, aangevuld met burgerhulpverlening in specialistische en ondersteunende taken. Als we brandweezorg doorontwikkelen om deze uitdagingen aan te kunnen, vraagt dit ook leiderschap dat in staat is om deze beweging te blijven sturen.

Strategische thema's

Op basis van dit toekomstbeeld zijn vijf strategische thema's geformuleerd die richting geven aan de beleidsontwikkeling tot 2035. Dit zijn:

- Thema 1: De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling;
- Thema 2: Samenwerking;
- Thema 3: Kennis, technologie en informatiegestuurd werken;
- Thema 4: Maatschappelijke opgaven en taakopvatting;
- Thema 5: Adaptief vermogen.

Deze visie is een eerste stap in de beleidscyclus. Als vervolgstap gaan de afdelingen aan de slag om deze strategische thema's verder te concretiseren. Dit kan aan de hand van vragen die in de visie bij deze thema's gesteld worden.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	5
1.1	Wat is de aanleiding?	5
1.2	Doel van dit document	5
1.3	Werkwijze	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	WAAR STAAN WE NU?	7
2.1	Korte terugblik	7
2.2	Huidige situatie	11
2.3	Conclusie	13
3.	TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	14
3.1	Omgevingsanalyse	14
3.2	Ontwikkelingen in het brandweervakgebied	19
3.3	Conclusie: de context waarin de brandweer zich ontwikkelt	22
4.	VISIE BRANDWEER IN 2035	24
4.1	Vooruitkijken met vertrouwen	24
4.2	Strategische thema's	26
5.	VERVOLGSTAPPEN	30
	BIJLAGEN	31
	Bijlage 1: DESTEP analyse	31
	Bijlage 2: Verklarende woordenlijst	37
	Bijlage 3: Literatuurlijst	39

1. Inleiding

1.1 Wat is de aanleiding?

In november 2020 is de toekomstvisie op brandweezorg in 2030¹ vastgesteld door de Bestuurscommissie Veiligheid. De Bestuurscommissie heeft ook de opdracht gegeven om bij het volgende VRLN Beleidsplan de toekomstvisie te actualiseren. Aangezien we aan de vooravond staan van het opstellen van een nieuw beleidsplan is het moment aangebroken om een geactualiseerde visie te presenteren. Gelet op de vele ontwikkelingen binnen en buiten de brandweer, kijken we naar alle schakels van brandweezorg: preventie, preparatie en repressie. In deze nieuwe visie kijken we wederom 10 jaar vooruit.

1.2 Doel van dit document

Dit visiedocument biedt inzicht in relevante trends en ontwikkelingen, schetst een beeld van brandweezorg in 2035 en beschrijft wat dit betekent voor Brandweer Limburg-Noord. Op basis hiervan formuleren we strategische thema's voor de komende beleidsperiode(s). Daarmee geven we richting aan de doorontwikkeling van brandweezorg in Limburg-Noord.

1.3 Werkwijze

Deze visie is gebaseerd op gesprekken met interne en externe inhoudsdeskundigen en partners. Daarnaast is gebruik gemaakt van beschikbare studies en documenten, zoals vergaderstukken van de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) en het Veiligheidsberaad, toekomstverkenningen van het NIPV en andere veiligheidsregio's, en andere interne documenten en beleidsstukken. Al deze informatie is geanalyseerd aan de hand van de volgende drie vragen:

- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen invloed hebben op het werkgebied van brandweezorg?
- Wat betekent dit voor brandweezorg in 2035?
- Wat betekent dit voor Brandweer Limburg-Noord?

1.4 Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 beschrijven we, na een korte terugblik, de huidige situatie.
- Hoofdstuk 3 bespreekt trends en ontwikkelingen, zowel maatschappelijke ontwikkelingen als ontwikkelingen in het brandweervak, en beschrijft de impact van deze ontwikkelingen op de brandweezorg.

¹ Brandweer Limburg-Noord in 2030 (2020).

- In hoofdstuk 4 volgt het beeld van de brandweer in 2035 en de strategische thema's die hieruit voortvloeien.
- Hoofdstuk 5 bevat een voorstel voor het vervolgtraject.

2. Waar staan we nu?

In deze toekomstvisie kijkt Brandweer Limburg-Noord 10 jaar vooruit naar 2035. Om dat goed te kunnen doen is het belangrijk om als organisatie te weten waar je vandaan komt. De huidige organisatievorm en cultuur bij de brandweer vinden immers hun oorsprong in het verleden.

2.1 Korte terugblik

Landelijke ontwikkelingen

Ernstige incidenten zoals de vuurwerkramp² in Enschede (2000) en de cafébrand³ in Volendam (2001) hebben grote impact gehad op de ontwikkeling van brandweezorg. De hulpverlening bij deze incidenten werd uitvoerig geëvalueerd en deed de (bestuurlijke) aandacht voor crisisbeheersing in het algemeen en brandweezorg in het bijzonder, toenemen. Uit alle onderzoeken en evaluaties werd duidelijk dat er ruimte voor verbetering was op vier fronten:

- het voorkomen dat incidenten zich voordoen;
- het beperken van effecten als incidenten zich onverhoopt toch voordoen;
- het effectiever bestrijden van incidenten én
- het vergroten van de zelfredzaamheid van burgers bij incidenten.

Dit besef resulteerde in de ontplooiing van een veelheid aan ontwikkelingen en initiatieven om tot deze verbeteringen te komen. Deels opgelegd vanuit wet- en regelgeving en deels vanuit de brandweer en crisisorganisaties zelf. Dit resulteerde vanuit de wetgever onder andere in de Wet veiligheidsregio's (2010) en de daaruit voortvloeiende besluiten⁴. Hierdoor ontstond ook de verplichting intensiever en over de grenzen van de kolommen heen samen te werken. In die periode werd ook wet- en regelgeving voor brandveilig gebruik van gebouwen en het organiseren van evenementen strenger.

Vanuit de brandweerorganisatie zelf werd *Brandveilig Leven* een begrip met een keur aan (publieks)activiteiten en een landelijk innovatieplatform. Brandweer Nederland begon in 2010 aan een toekomstanalyse met de titel 'De brandweer over morgen'.⁵ De te varen koers wordt sindsdien vierjaarlijks vastgelegd in de 'strategische agenda brandweezorg'.

² Op 13 mei 2000 brak brand uit bij het vuurwerkbedrijf S.E. Fireworks in Enschede. De brand resulteerde in enkele zware explosies waarbij 200 woningen werden weggevaagd en 23 personen om het leven kwamen. 950 mensen raakten gewond.

³ Tijdens de jaarwisseling 2000 – 2001 brak brand uit in café 't Hemeltje in Volendam. Hierbij kwamen 14 personen om het leven en raakten 200 mensen zwaar gewond. Het betrof veelal jongeren.

⁴ Onder meer Besluit veiligheidsregio's en Besluit personeel veiligheidsregio's.

⁵ [Van Strategische reis tot uitvoeringsagenda - BrandweerNederland.nl](#)

Ook de afgelopen jaren is landelijk op verschillende momenten kritisch gekeken naar de toekomst van de brandweer. Zo waren er initiatieven als de *Landelijke Agenda Brandweezorg* (Brandweer Nederland, 2018) en de *Toekomstverkenning brandveiligheid* (IFV, 2019). Invloedrijk waren ook opiniestukken van lector brandweerkunde Weever, waarin hij schetst dat een deel van de incidenten gevaarlijker, complexer en omvangrijker wordt. Daarnaast is in 2022 door het NIPV de *Toekomstverkenning Brandweer 2022-2030* uitgevoerd. Deze schetst een beeld van de Nederlandse samenleving in 2030 en de kansen, risico's en strategische vraagstukken die dit oplevert voor de brandweer.

Een belangrijk moment was het verschijnen van het rapport van de Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (2020). Daarin werden kwetsbaarheden blootgelegd binnen het stelsel van brandweezorg, vooral op het gebied van informatievoorziening, bovenregionale samenwerking en kennisontwikkeling.

In 2022 verscheen de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid (RbRa). Hieruit blijkt dat de kans op grote en langdurige incidenten waarmee de samenleving wordt geconfronteerd de komende jaren toeneemt.⁶ In november 2025 publiceerde de Inspectie Justitie en Veiligheid het onderzoeksrapport 'Grenzen bereikt' over de bovenregionale samenwerking tussen de brandweerorganisaties. Dit onderzoek laat zien dat de brandweer in Nederland structureel tekortschiet wanneer zij wordt geconfronteerd met grootschalige of langdurige incidenten waarbij de brandweerkorpsen elkaar over de regiogrenzen heen moeten bijstaan. In dezelfde maand constateerde het Veiligheidsberaad tijdens een strategische sessie in Amerongen dat het risicobeeld voor veiligheidsregio's ingrijpend is veranderd: incidenten worden complexer, langduriger en vaker regiogrensoverschrijdend. Er is daarom uitgesproken dat de veiligheidsregio's samen een stap naar voren moeten zetten om toekomstbestendig te blijven. Daarvoor is het essentieel om niet alleen de thema's voor bovenregionale samenwerking helder te bepalen, maar ook om samen duidelijke afspraken te maken over hoe deze samenwerking vorm krijgt.

In hoofdstuk 3 gaan we verder in op wat deze bevindingen betekenen voor de brandweer in Limburg-Noord.

Regionalisering

De brandweer in Nederland was van oorsprong gemeentelijk georganiseerd waardoor de locaties van het merendeel van de brandweerposten dan ook historisch bepaald zijn. In de

⁶ <https://www.nctv.nl/documenten/publicaties/2022/09/26/rijksbrede-risicoanalyse-nationale-veiligheid>

periode 2008-2012 is de brandweer geregionaliseerd en opgenomen in veiligheidsregio's, zoals Veiligheidsregio Limburg-Noord.

De regionale en landelijke ontwikkelingen heeft Brandweer Limburg-Noord in de periode 2015-2020 vertaald en vormgegeven in verschillende beleids- en dekkingsplannen.⁷ Belangrijke bestuurlijke uitgangspunten daarbij waren (en zijn) optimaal gebruik maken van de schaalvoordelen en sober en doelmatig organiseren: adequate brandweezorg tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Dit heeft onder andere geleid tot:

- Preventie werd een onderdeel van risicobeheersing en het risicogericht werken werd ingevoerd;
- De verandering van de rol van klassieke brandpreventist in adviseur, consultant en kennismakelaar. Samenwerking binnen de veiligheidsketen werd steeds belangrijker;
- Limburg-Noord begon als een van de eerste regio's in Nederland met een structureel programma Brandveilig Leven. Ook werd in 2019 de Risk Factory Limburg-Noord officieel geopend, waarin verschillende doelgroepen 'leren door te beleven' en zo o.a. brandveilig gedrag aanleren;
- Het werken met de zogenaamde basis-, robuuste en centumposten;
- Het samenvoegen van de posten Thorn en Hunsel tot één post: Ittervoort;
- Het terugbrengen van het aantal operationele tankautospuiten van 42 naar 35;
- Brandweer Limburg-Noord was de eerste regio die met de introductie van het SIV⁸ het 'uitrukken op maat' structureel ging toepassen. Met de komst van het SIV is ook het snel uitrukken van de brandweer bij reanimaties ingevoerd. Vervolgens is gestart met de introductie van de TS-Flex⁹ en 'De Behapbare Basis'¹⁰;
- Medio 2015 is de jeugdbrandweer omgevormd van enkele lokale initiatieven tot een integraal onderdeel van Brandweer Limburg-Noord. In 2022 heeft een verdere doorontwikkeling plaatsgevonden waardoor de doorstroom van de jeugdbrandweer naar de reguliere brandweer verbeterd is.

Toekomstvisie repressieve brandweezorg: Brandweer Limburg-Noord in 2030

Tijdens de Bestuursconferentie van 2018 is uitgebreid gesproken over de toekomst van Brandweer Limburg-Noord, met name over de paraatheid van de organisatie die onder druk

⁷ Bepalend waren onder meer de 'Visie Repressie' (Brandweer Limburg-Noord, 2013) en het 'Repressief Brandweerorganisatieplan' (Brandweer Limburg-Noord, 2015).

⁸ SIV staat voor Snel Interventie Voertuig. Dit voertuig rukt uit met 2 personen en een beperkte bepakking.

⁹ Een TS-Flex rukt uit met tenminste 4 personen en kan samen met een andere TS-Flex een basiseenheid vormen zoals in de wet omschreven.

¹⁰ Het programma 'De Behapbare Basis' is er op gericht balans aan te brengen in de belasting van vrijwilligers. Het werk moet voor vrijwilligers te doen blijven en tevens uitdagend genoeg zijn.

stond. Op 5 juli 2019 heeft het bestuur structurele middelen beschikbaar gesteld om de paraatheid van de brandweer te handhaven en zo mogelijk te verbeteren.

In november 2020 is de toekomstvisie op repressieve brandweezorg in 2030 door het bestuur vastgesteld.¹¹ Deze toekomstvisie heeft als kompas gediend bij de beleidsontwikkelingen van de afgelopen jaren. Enkele cruciale conclusies van de visie waren:

- *In 2030 is sprake van een repressieve brandweerorganisatie die flexibel, rationeel en robuust is ingericht om snel en adequaat incidenten te kunnen bestrijden. Dit gebeurt door vrijwilligers in combinatie met beroepskrachten en met ruimte voor burgerhulpverlening.*
- *De basisbrandweezorg is georganiseerd vanuit de lokale brandweerposten. Eenvoudige technieken en tactieken en een verregaande standaardisering maken dat de lokale vrijwilliger de basisincidenten in zijn of haar verzorgingsgebied kan bestrijden: werken vanuit een behapbare basis. Daar waar de uitrukfrequentie te hoog is voor een vrijwillige post, hebben we een beroepspost. Aanvullend op de vrijwillige posten die op basis van vrije instroom werken, creëren we waar en wanneer nodig een beroepsmatige schil van gegarandeerde paraatheid. De focus van de specialistische teams ligt op hoogwaardige kennis van en ervaring met complexe incidenten en minder op de opkomsttijd.*
- *'De vrijwilliger' bestaat niet en ieder mens heeft zijn eigen motivatie, competenties en (privé)omstandigheden om vrijwilliger bij de brandweer te worden. We mobiliseren vrijwilligheid door rekening te houden met deze factoren. Daarmee maken we werken bij de brandweer voor verschillende doelgroepen interessant en stimuleren we diversiteit binnen de organisatie.*

Effectuering van de visie moest binnen de beschikbare budgetten plaatsvinden.¹² Door ombuigingen binnen de eigen begroting en een iets kleinere repressieve organisatie is financiële ruimte geschapen om te investeren in een toekomstbestendige brandweer.

Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2020-2023

In deze beleidsperiode is hard gewerkt om Brandweer Limburg-Noord door te ontwikkelen tot een toekomstbestendige brandweer. Hierbij is vastgehouden aan de aangegeven richting in het visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2030'. Het implementeren van 'De Behapbare Basis' is een mooie illustratie van een werkwijze die de kwaliteit van de lokale brandweerposten ten goede komt, ondanks de toegenomen complexiteit van brandweertaken.

¹¹ Brandweer Limburg-Noord in 2030 (2020).

¹² Repressief brandweerorganisatieplan 3.0 (RBOP 3, 2021)

Met 'De Behapbare Basis' worden basisincidenten bestreden door lokale posten met eenvoudige technieken, tactieken en een verregaande standaardisering. Bij complexe incidenten kunnen specialistische eenheden op het gebied van brandbestrijding (SBE), technische hulpverlening (SHE), ongevallen gevaarlijke stoffen (GSE) en waterongevallen (ORT en duikteam) ondersteuning bieden.

Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2024-2027

We werken verder toe naar een flexibele, informatiegestuurde, rationele en robuuste brandweerorganisatie, om incidenten snel en adequaat te kunnen blijven bestrijden. In het beleidsplan zijn bouwstenen genoemd zoals vrijwilligheid, paraatheid, slagkracht, goed werkgeverschap, verbetering van het brandweeronderwijs en samenwerking tussen veiligheidsregio's.

Vergadering Bestuurscommissie Veiligheid (BCV) 3 april 2026

Tijdens deze vergadering onderschrijft de commissie dat richting 2035 de vraag aan de brandweer verandert, deels complexer wordt en dat de kans op grote en langdurige crises toeneemt. De commissie geeft aan behoefte te hebben aan ander bestuurlijk denkkader waarin het besef aanwezig is dat een volledig maakbare samenleving niet bestaat en dat niet alle risico's afgedekt kunnen worden. De commissie wil een vormvrije discussie hierover. De resultaten hiervan wordt input voor de uitvoering van deze Visie Brandweezorg 2035.

2.2 Huidige situatie

Er is sprake van één brandweer Limburg-Noord. De afdeling Risicobeheersing is getransformeerd in een moderne afdeling waarbij veel is geïnvesteerd in kennis en expertise van de medewerkers. Risicobeheersing werkt risicogericht en informatiegestuurd aan maatschappelijke opgaven, met een integrale aanpak die inzet op gedragsverandering, kennisdeling en samenwerking. De afdeling heeft ook op landelijk niveau bijgedragen aan de ontwikkeling van een model voor risicogericht werken dat komende jaren verder wordt doorgevoerd. Systemen zoals RX-Mission ondersteunen zaakgericht werken en versterken beleidsontwikkeling. Speerpunten zijn onder meer natuurbrandbeheersing, waarbij interregionaal en internationaal (met Interreg subsidie) wordt samengewerkt, en de veilige energietransitie, waarin de brandweer een adviserende en opleidende rol vervult. Daarnaast wordt integraal geadviseerd over evenementenveiligheid en vindt toezicht plaats op chemische bedrijven, in nauwe samenwerking met ketenpartners en bevoegde gezagen, om risico's effectief te beheersen. Ook Brandveilig Leven heeft stevig ingezet op samenwerking met partners als zorgorganisaties en woningcorporaties.

Ook de afdeling Preparatie ondersteunt Incidentbestrijding, met oog voor zowel ambtelijke medewerkers als vrijwilligers. Waar IB in het verleden veel zelf moest regelen, pakt Preparatie nu deze rol, waardoor IB meer kan focussen op de menskant van incidentbestrijding. Preparatie speelt ook een belangrijke rol in de modernisering van de brandweer. Denk hierbij aan de invoering van dynamisch alarmeren, het moderniseren en uniformeren van materieel en materiaal, het vakbekwaam blijven met aandacht voor eigen ontwikkeling, of invulling op het vlak van behapbare basis en specialistische teams.

Bij Incidentbestrijding is veel geïnvesteerd in paraatheid en toekomstbestendigheid. Dit is onder meer gefinancierd uit het verkleinen van de repressieve organisatie; het aantal tankautospuiten is in 2023 verminderd van 35 naar 34 en wordt in 2027 nog eens verminderd naar 33. Deze verkleining was mogelijk mét inachtneming van de uitgangspunten van het bovenregionaal grootschalig optreden, maar de ondergrens is nu wel bereikt.¹³

De posten Heythuysen en Roggel worden samengevoegd tot één robuuste post.¹⁴ De Behapbare Basis is ingevoerd. Andere regio's kijken met belangstelling en waardering naar dit concept.

Door de toenemende complexiteit van de omgeving, wet- en regelgeving en incidenten is intern een hogere urgentie ontstaan om nauwer met elkaar samen te werken (tussen de afdelingen binnen brandweezorg maar ook binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord). Hier zijn stappen in gezet en een concreet voorbeeld van samenwerking is de invoering van de brandweerkundige overleggen om per thema (woningbrand, natuurbrand, hulpverlening, IBGS en waterongevallen) de kennis en ervaring van alle afdelingen te bundelen en samen het vakgebied door te ontwikkelen en de uitvoering bij te sturen.

Door allerlei invloeden zoals de ervaringen in de corona-periode, de uitval van eigen medewerkers als gevolg van mentale oorzaken of de aandacht voor grensoverschrijdend gedrag, zijn we meer aandacht gaan besteden aan de mens achter de collega. Naast het ondersteunen van medewerkers die met mentale problemen kampen, wordt veel energie gestoken in de preventie van mentale problemen. Duurzame inzetbaarheid en leiderschap zijn de afgelopen jaren belangrijke thema's geworden.

¹³ Het grootschalig brandweeroptreden is beschreven in de landelijke visies GBO en GBO 2.0 (Brandweer NL, 2012 en 2018).

¹⁴ Dit is geëffectueerd in 2027, dan is de nieuwe kazerne in Leudal gereed.

2.3 Conclusie

We zijn trots op wat we de afgelopen jaren voor elkaar hebben gekregen! In relatief korte tijd zijn de losse brandweerkorpsen, afdelingen preventie en enkele brandweerdistricten getransformeerd naar één brandweer Limburg-Noord. Anno 2026 staat een moderne brandweer die veel meer is dan de som van de voormalige korpsen.

We beseffen ook dat de brandweer opereert in een wereld die snel verandert en dat de brandweer meer en meer een netwerkorganisatie aan het worden is. Dit vraagt om aanpassingsvermogen. In het volgende hoofdstuk volgt een analyse van maatschappelijke ontwikkelingen, waar wij als brandweer mee te maken krijgen en die veel van ons aanpassingsvermogen vragen.

3. Trends en ontwikkelingen

3.1 Omgevingsanalyse

De wereld is volop in beweging. Richting 2035 zullen technologische en maatschappelijke ontwikkelingen elkaar in een steeds hoger tempo blijven opvolgen. Deze dynamiek vraagt om een vooruitblik op de samenleving van morgen. Op basis van de DESTEP-methode is een toekomstbeeld geschetst dat de belangrijkste trends en veranderingen in kaart brengt. In bijlage 1 is onze DESTEP-analyse op hoofdpunten te vinden. Onderstaand geeft een beknopt overzicht van de maatschappelijke ontwikkelingen die we identificeren en wat deze kunnen betekenen voor brandweertzorg in Limburg-Noord.

Demografische ontwikkelingen

Demografische ontwikkelingen richting 2035, zoals bevolkingskrimp in onze regio, hebben invloed op de lokale paraatheid van brandweerposten. Door onder meer vergrijzing en ontgroening wordt de werving van nieuwe collega's en vrijwilligers een steeds intensiever continu proces en zijn we genooddaakt nieuwe brandweermensen sneller en slimmer op te leiden. Bovendien zal de brandweer een ouder personeelsbestand krijgen, waardoor aandacht voor duurzame inzetbaarheid steeds belangrijker wordt. Door krapte op de woningmarkt kan het voor (potentiële) vrijwilligers moeilijk zijn nieuwe woonruimte in de nabijheid van een kazerne te vinden.

De toenemende vergrijzing betekent meer kwetsbare en minder zelfredzame inwoners in reguliere woningen, wooncomplexen en mantelzorgwoningen in de achtertuin. Dit leidt tot veranderingen van het werk in de totale veiligheidsketen. De toename van diversiteit in de bevolking door bv. meer arbeidsmigranten en vluchtelingen kan vragen om andere communicatie richting burgers. Een toename van personen met onbegrepen gedrag leidt tot complexere multidisciplinaire inzetten.

De door immigratie veranderende bevolkingssamenstelling vraagt ook inspanningen van de brandweer in de werving van nieuw personeel, om een goede afspiegeling van de bevolking te kunnen worden en blijven. Ditzelfde geldt voor het werven en behouden van nieuwe generaties brandweermensen (Gen Z en Alpha), die andere eisen stellen aan werk, anders denken over hiërarchie en op een andere manier communiceren. Het verbinden van verschillende generaties op de werkvloer zal aandacht vergen.

Economische ontwikkelingen

Ook de economie heeft invloed op de paraatheid van de brandweer. Een krappe arbeidsmarkt betekent dat het ook voor de brandweer moeilijker kan zijn personeel en vrijwilligers te werven en te behouden. Door flexibilisering van de arbeidsmarkt wisselen vrijwilligers vaker van baan, wat het moeilijker kan maken om een betaalde baan te combineren met vrijwilligerswerk voor de brandweer. Ook een lange reisafstand tussen werkplek en woonplaats maakt het moeilijker de paraatheid overdag te garanderen. Tegelijkertijd is er overdag een potentieel aan brandweerpersoneel in de regio werkzaam, dat woont buiten de regio of op een andere locatie binnen de regio. Dit potentieel kan mee uitrukken vanuit de werkplek. Ook de ontwikkeling van thuiswerken heeft een positieve invloed op de paraatheid van brandweerpersoneel overdag.

Onze regio heeft een agrarisch karakter met veel land- en tuinbouw en veehouderijen, gecombineerd met de logistieke hotspots (zwaar transportverkeer over autosnelwegen en enorme distributiecentra) en schaalvergroting in diverse sectoren. Dit leidt ook in 2035 tot kans op branden in zeer grote brandcompartimenten en gecompliceerde hulpverleningen bij (verkeers)ongevallen met zware voertuigen en machines. Schaalvergroting in de binnenvaart, aanpassingen in de voortstuwing van de schepen en meer pleziervaart verhogen het risico op branden en ongevallen op het water.

Tot slot kunnen een hoge inflatie en grote overheidsinvesteringen in defensie leiden tot langere levertijden voor brandweermaterieel en hogere inkoopkosten voor de brandweer.

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Vrijwilligerswerk verandert. Het beeld is dat nieuwe generaties brandweervrijwilligers anders in het leven staan en andere keuzes maken dan hun voorgangers. Daardoor blijven zij minder lang verbonden als vrijwilliger en is aandacht nodig voor goed leiderschap om vrijwilligers te behouden. Dit terwijl de uitdagingen op het vlak van risico's en complexiteit van het brandweerwerk richting 2035 groter worden. Vrijwilligheid bij de brandweer heeft toekomst, maar de brandweer moet zich blijven aanpassen als zij een vrijwillige organisatie wil blijven. Mensen verbinden zich graag aan kleinschalige, lokale organisaties zoals een brandweerpost. Daarom moet er gestuurd worden op pluriformiteit in plaats van uniformiteit: mensen van alle brandweerposten, verschillende generaties, culturele achtergronden en met verschillende vaardigheden moeten zich thuis kunnen voelen bij de brandweer. Het takenpakket van de vrijwilliger moet kunnen meebewegen met de levensfase of mogelijkheden van de vrijwilliger. Daarbij kan de brandweer leren van andere verenigingen en organisaties die met vrijwilligers werken, maar ook van burgerinitiatieven op allerlei vlakken.

Ook andere veranderingen in de maatschappij betekenen iets voor de inhoud van het brandweervak. Het grotere beroep dat de overheid doet op de zelfredzaamheid van de bevolking kan betekenen dat ook de brandweer een rol krijgt in het ondersteunen van deze zelfredzaamheid in buurten en wijken, bijvoorbeeld doordat brandweerkazernes gaan fungeren als coördinerende noodsteunpunten. De versterking van zelfredzaamheid komt vooral tot stand als de brandweer zich geleidelijk terugtrekt uit uitvoerende en dienstverlenende taken (zoals het vullen van zandzakken bij hoogwater), en zich meer positioneert als aanjager en facilitator. Dit zou een heel nieuwe rol zijn. Daarin kunnen we te maken krijgen met spanning tussen wat de brandweer kan en wat de samenleving verwacht, met mogelijk ook loyaliteitsconflicten voor onze vrijwilligers (immers ook burgers, geworteld in de lokale samenleving).

Meer en grootschaligere evenementen betekenen voor de hele brandweerketen van preventie tot repressie meer werkzaamheden. Daarnaast betekent de toenemende professionalisering van drugscriminaliteit en verwevenheid van onder- en bovenwereld dat de brandweer steeds geconfronteerd blijft worden met onbeheersbare risico's en incidenten met gevaarlijke stoffen door explosies en drugslabs in woonwijken.

Technologische ontwikkelingen

Als we vooruitkijken naar 2035 zien we een informatiesamenleving, waarin data en technologische middelen tot de basisbehoeften behoren. Van slimme energienetwerken tot digitale communicatie en geautomatiseerde processen – technologie is overal. Technologie is onmisbaar in de maatschappij en we vertrouwen er steeds meer op, maar we worden er ook steeds afhankelijker van. Waar de afhankelijkheid toeneemt, ontstaat ook een kwetsbaarheid. Wat als systemen uitvallen? Wat als nieuwe technologieën onvoorziene risico's met zich meebrengen?

De complexiteit van de fysieke en digitale omgeving neemt toe. Vanuit de energietransitie en andere nieuwe technologieën worden nieuwe risicobronnen geïntroduceerd. Vaak zonder regelgeving, of voordat risico's überhaupt bekend zijn. En soms roept het ene probleem het andere op, zogenoemde cascade-effecten, die elkaar in snel tempo kunnen versterken en risico's moeilijker te voorspellen maken. Dit betekent dat er meer specifieke deskundigheid nodig is bij de brandweer om te kunnen adviseren over (brand)veiligheid en om bij een incident passende repressieve technieken en (blus)materialen in te kunnen zetten. Ook omdat regelgeving achterblijft op de ontwikkelingen.

Maar technologische ontwikkelingen leiden ook tot meer veiligheid. Dit is vooral merkbaar in het verkeer. De auto's worden steeds veiliger en het aantal beknellingen bij verkeersongevallen met personenauto's neemt af. Dit in combinatie met veranderende medische inzichten leidt ertoe dat de brandweer steeds minder wordt ingezet om personen uit verongelukte auto's te knippen.

In het brandweervak zien we technologische ontwikkelingen die verder gaan dan de huidige innovaties. Tegelijkertijd gaan technische ontwikkelingen zo snel dat de afschrijvingstermijnen die nu gehanteerd worden wellicht verkort moeten worden, omdat anders met achterhaald materiaal en materieel gewerkt wordt. Dit heeft ook financiële gevolgen.

Een klein maar wel groeiend aantal incidenten is te ingewikkeld en te groot om op traditionele wijzen te bestrijden. Kunstmatige intelligentie (AI) biedt nieuwe kansen voor fysieke veiligheid, zoals het sneller herkennen van risico's en efficiënter inzetten van hulpdiensten. Onbemande verkenning en blussing is noodzakelijk om veiliger te werken of überhaupt nog te kunnen optreden. Real-time ondersteuning bij incidentbesluitvorming wordt onmisbaar bij de ingewikkelde incidenten. Incidenten worden realistisch beoefend in 3D-trainingswerelden. Risicobeheersing verandert door steeds meer beschikbare data en AI.

De brandweer wordt voor haar werkprocessen steeds afhankelijker van digitale informatie. Dit vergt ook iets van onze medewerkers, die steeds digitaal vaardiger zullen moeten zijn en grote hoeveelheden informatie moeten kunnen beoordelen op betrouwbaarheid en bruikbaarheid. Daarnaast werkt de brandweer in een wereld waarin steeds meer informatie razendsnel reist, wat van invloed is op de communicatie met burgers.

Technologische ontwikkelingen roepen ook ethische vragen op: kunnen en willen we alles wat technisch mogelijk is? Zo kunnen we bijvoorbeeld door AI met de hoogwerker zien wat er in gebouwen zit. Maar dat roept ook vragen over privacy op: wat is de regelgeving op dit vlak, wanneer vinden we de inzet van deze technieken aanvaardbaar en wanneer niet?

Ecologische ontwikkelingen

Door klimaatverandering wordt de brandweer in 2035 geconfronteerd met meer inzetten als gevolg van storm- en wateroverlast, en met perioden van langdurige droogte met meer en grotere natuurbranden. Dit soort calamiteiten vraagt om slagkracht en uithoudingsvermogen. Waterschaarste kan de bluswatervoorziening bemoeilijken in de toekomst. Ook kunnen het steeds intensievere gebruik van de fysieke ruimte en de verdichting van bebouwde ruimte, met

meer hoogbouw en het gebruik van nieuwe, qua brandgedrag onvoorspelbare (bouw)materialen, zorgen voor complexere brandweerinzetten.

Daarnaast komen er meer kosten voor de brandweerorganisatie doordat zij verder moet of wil verduurzamen. Zo zullen er andere eisen gesteld worden aan onze gebouwen en ons materieel en materiaal. Ook de wijze van oefenen zal veranderen, mede om de omgeving en het milieu minder te belasten.

Politiek-juridische ontwikkelingen

De lopende herziening van de Wet veiligheidsregio's zal ook voor de brandweer aanpassingen inhouden. Daarnaast speelt al sinds 2019 het dossier over de deeltijdrichtlijn. Het Nederlandse stelsel van brandweezorg strookt niet met Europese wet- en regelgeving, omdat beroepsmatige en vrijwillige brandweermensen niet gelijk beloond worden terwijl ze hetzelfde werk doen. De landelijke denkrichting voor een geaccepteerde invulling van de deeltijdrichtlijn is om te komen tot een substantieel verschil tussen vrijwilligers en beroepsmatige brandweermensen. In deze denkrichting is vrijwilligheid ook écht vrijwillig en hebben vrijwilligers geen verplichtingen. Het is nog niet goed in te schatten wat de gevolgen hiervan voor Brandweer Limburg-Noord zijn. Met name wat 'écht vrijwillig' gaat betekenen in de dagelijkse praktijk van een flitskrachtorganisatie.

Daarnaast zijn bezuinigingen door zowel rijksoverheid als gemeenten een realiteit waar brandweezorg ook in Limburg-Noord rekening mee moet blijven houden. Hoeveel (rest)risico's bestuurders en bevolking in de toekomst accepteren in de fysieke leefomgeving heeft binnen brandweezorg zowel gevolgen voor risicobeheersing als voor incidentbestrijding. Ook leidt wetgeving soms tot schijnveiligheid – wettelijke normen zijn vaak minimumnormen – waar we als brandweerorganisatie alert en kritisch op moeten blijven.

Wantrouwen richting overheid en instituties kan leiden tot verminderde samenwerking met burgers, wat de effectiviteit van hulpdiensten beïnvloedt. De brandweer geniet nu nog veel vertrouwen van burgers, maar gezien het dalende vertrouwen in de overheid en overheidsinstanties is het de vraag of dat zo blijft.

Tot slot leiden de ontwikkelingen en groeiende onzekerheden in de internationale politiek tot de behoefte aan een meer weerbare samenleving. De brandweer gaat hier hoogstwaarschijnlijk een rol in spelen maar is hier nog niet op ingericht. De scenario's waar defensie en de maatschappij zich op moet voorbereiden, hebben ook gevolgen voor de preparatie van de brandweer. Op beelden uit vrijwel alle oorlogsgebieden is een verhoogde

inzet van de brandweer zichtbaar bij aanvallen op woonwijken en industrie. Als we hier in Nederland rekening mee moeten houden, betekent dit iets voor de benodigde slagkracht en het uithoudingsvermogen van de brandweer. Daarbij komt dat wanneer ons leger in het buitenland is ingezet, een van de hoofdtaken van defensie – ondersteuning van civiele autoriteiten bij rechtshandhaving, rampenbestrijding en humanitaire hulp – onder druk komt te staan.

Maar er zijn ook andere mogelijke gevolgen. Zo kan er schaarste ontstaan aan brandweermensen wanneer mensen op andere terreinen worden ingezet. Zo kan bij een vergroting van defensiemacht (meer parate slagkracht en reservisten) de belangstelling voor het werken bij de (vrijwillige) brandweer afnemen. Plus dat defensie en de brandweer wellicht in dezelfde poel aan potentiële medewerkers/vrijwilligers vissen.

3.2 Ontwikkelingen in het brandweervakgebied

Een veranderende toekomst voor de brandweer?

In hoofdstuk 2 haalden we al kort een aantal landelijke visies, verkenningen en evaluaties uit het recente verleden aan. De rode draad in deze studies is dat de maatschappij snel verandert, dat risico's veranderen en dat de brandweer hierin mee moet bewegen. De uitdagingen worden te groot voor elk van de 25 veiligheidsregio's afzonderlijk. Risico's en crises blijven niet beperkt tot de regiogrenzen, er is een noodzaak tot bovenregionale samenwerking en landelijke slagkracht. De conclusie is dat de veiligheidsregio's zelfstandige entiteiten blijven, maar dat er meer collectiviteit en samenwerking in de brandweezorg nodig is.

Daarop hebben de RCDV en het Veiligheidsberaad tussen 2022 en 2025 belangrijke initiatieven genomen ter versterking van de brandweezorg. De grootste thema's waar de RCDV zich mee bezig houdt, worden de "grote werken" genoemd. Deze gaan over crisisbeheersing, informatievoorziening, brandweeronderwijs, toekomstbestendige brandweezorg en werkgeverschap.

Een belangrijke gebeurtenis in de landelijke doorontwikkeling van brandweezorg was een driedaagse werksessie van de RCDV in maart 2025. Tijdens deze dagen lag de focus op het versterken van de samenwerking tussen veiligheidsregio's. De werksessie werd afgesloten met het ondertekenen van het *Pact van Noordwijk* – een gezamenlijke ambitie van de veiligheidsregio's en het NIPV om samen te werken aan onder andere de volgende thema's:

- **Toekomstbestendige brandweezorg**

Maatschappelijke veranderingen en veranderende risico's vragen om versterking van

de slagkracht, betere samenwerking en borging van inzetbaarheid en betaalbaarheid. Een flexibel, adaptief brandweerstelsel is het doel.

- **Onderwijsstelsel van de toekomst**

Een robuust en eigentijds opleidingsstelsel, waar de kernwaarden wendbaarheid, ontwikkelkracht en eigenaarschap leidend zijn. Het onderwijs moet niet alleen beter, maar ook efficiënter worden ingericht met ruimte voor flexibiliteit.

- **Brandrisicobeheersing**

Bovenregionale beleidsadvisering om de adviesrol van de brandweer te versterken en te professionaliseren.

- **Informatievoorziening**

Een gezamenlijke aanpak om de informatievoorziening en de technische architectuur toekomstbestendig in te richten.

De urgentie voor samenwerking werd benadrukt door een verzoek van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Op 1 oktober 2024 vroeg hij de veiligheidsregio's via het Veiligheidsberaad om de organisatie van collectieve brandweezorg te versnellen. Aanleiding hiervoor zijn de toenemende en veranderende risico's die steeds meer vragen van de brandweer en de veiligheidsregio's als geheel. Als reactie op dit verzoek heeft de RCDV in mei en juni 2025 een samenwerkingsagenda vastgesteld.

Op 16 maart 2026 heeft het Veiligheidsberaad de uitgangspunten voor de bovenregionale samenwerking vastgesteld en heeft ingestemd met twee bestuurlijke opdrachten aan de voorzitters RCDV. De eerste opdracht is het uitwerken van een voorstel voor één geïntegreerde Bestuursagenda 2027–2030 met thema's waarop intensievere samenwerking gewenst is, zodat bestuurlijke sturing en ambtelijke uitvoering structureel op elkaar aansluiten. De tweede opdracht gaat over het inrichten van een bovenregionaal samenwerkingsmodel binnen de bestaande wet- en regelgeving.

Daarnaast heeft de Minister van Veiligheid en Justitie de veiligheidsregio's in juli 2025 aangemerkt als vitale organisaties. Voor de brandweer betekent dit dat de continuïteit en weerbaarheid van de wettelijke repressieve taken moet worden geborgd, evenals de uitoefening van de meldkamerfunctie brandweer. De landelijke ontwikkelingen in brandweezorg gaan gestaag naar een brandweerstelsel met uniforme wet- en regelgeving en naadloze bovenregionale en landelijke samenwerking in de hele keten, van risicobeheersing en -advisering, informatiegestuurd werken, meldkamer, brandweeronderwijs, tot paraatheid,

slagkracht, en operationele samenwerking. Het versterken van de weerbare samenleving komt daar mogelijk nog bij.

Recente regionale incidenten met impact op beleidsvorming

Natuurbranden 2020, 2022 en 2025

Op 20 april 2020 braken in het Meinweggebied en in de Deurnese Peel twee zeer grote natuurbranden vrijwel gelijktijdig uit. De branden waren lastig te bestrijden, laaiden telkens op en vergden gedurende langere tijd een enorme inzet van de brandweer in Nederland en van Duitse en Belgische korpsen. Chinook-helikopters van Defensie ondersteunden de brandweer. Na afloop werd geconstateerd dat natuurbranden meer slagkracht en uithoudingsvermogen vergen dan voorheen. Maar ook dat versneld aandacht nodig is voor natuurbrandbeheersing. Naar aanleiding van deze branden is mede op initiatief van Brandweer Limburg-Noord door de zes zuidelijkste regio's een tweede handcrew, een team gespecialiseerd in natuurbrandbestrijding, opgericht in Nederland.

In augustus 2022 duurde het blussen van een grote natuurbrand vele dagen. De brand brak uit in het natuurgebied de Mariapeel, op de grens tussen Noord-Brabant en Limburg. Tijdens de brand werden brandweerauto's uit beide provincies ingezet.

In april 2025 woedden er diverse bos- en heidebranden. In Budel, letterlijk op de grens tussen Limburg en Noord-Brabant, was sprake van een bosbrand met een brandweerinzet waarin vele pelotons, specialistische en ondersteunende eenheden betrokken waren. Op 7 april 2025 ontstond een brand in het Meinweggebied die zich in korte tijd ontwikkelde tot een zeer grote brand. Door een snelle opschaling en grote inzet van de Nederlandse en Duitse brandweer kon verdere uitbreiding worden voorkomen. Uit de evaluatie van de brand blijkt dat Brandweer Limburg-Noord doeltreffend is in het voorkomen van uitbreiding en het inzetten op een stoplijn maar niet de adequate uitrusting heeft voor de nablusfase. Dit wordt gecompenseerd met zware fysieke inspanningen.

Brand Jysk (Horst) en zeer grote brand VidaXL (Venlo) 2025

Op 7 mei 2025 woedde in Horst een enorme brand in een pand met meerdere bedrijven. Op 15 juni 2025 werd onze regio geconfronteerd met een zeer grote brand bij VidaXL in Venlo. Specifiek bij de brand bij VidaXL bleek de behoefte aan realtime informatieondersteuning door overheids- maar ook door private partijen. Een operationeel centrum (OC) kan hierin ondersteuning bieden.

Deze branden zijn voorbeelden van incidenten die niet meer opgelost kunnen worden door alleen basiseenheden in te zetten. Ze zijn té groot, té complex of té gevaarlijk. Uit alle analyses blijkt dat we in de toekomst steeds meer incidenten krijgen waarbij het voor de basiseenheid te gevaarlijk is om op te treden, of die meer expertise en/of slagkracht vragen.

Brand op dak van flat in Roermond 2024

Op 2 mei 2024 breekt brand uit op het dak van een 11 verdiepingen en 44 appartementen tellend flatgebouw op het Kazerneplein in Roermond. Op het moment dat de brandweerteams het dak betreden, ontploft een gasfles. Brandweermensen ontsnappen ternauwernood aan de dood en twee collega's raken gewond. Tijdens en na afloop van dit incident is veel aandacht besteed aan de nazorg van onze mensen. Ook is een leerfilm gemaakt over wat een dergelijke brandweerinzet met onze mensen én het thuisfront doet.

Woningbrand met slachtoffers in Roermond 2025

Bij een ernstige woningbrand aan de Plutolaan in Roermond op 2 september 2025 zijn een moeder en haar zoon om het leven gekomen en is een andere zoon zwaargewond geraakt. Deze brand bracht bij veel brandweermensen herinneringen boven aan de woningbrand op de Jupiterstraat in 2002 waarbij zes kinderen om het leven kwamen. Na deze brand volgde een intensief nazorgtraject waarbij het Team Collegiale Ondersteuning en onze bedrijfspsycholoog zijn ingeschakeld.

Het geestelijk en lichamelijk vitaal houden van collega's krijgt steeds meer aandacht en dit soort incidenten tonen aan dat dit nodig is. We hebben de afgelopen jaren, onder andere naar aanleiding van meer landelijke aandacht voor PTSS, geïnvesteerd in het verder verbeteren van de nazorg voor medewerkers. Een aantal landelijk bekende casussen van grensoverschrijdend gedrag heeft ervoor gezorgd dat we ook in onze regio veel aandacht hebben besteed aan sociale veiligheid. Dit alles hebben we verankerd in beleid rondom *Brandweerbaarheid*.

3.3 Conclusie: de context waarin de brandweer zich ontwikkelt

De wereld verandert in hoog tempo – en dat heeft directe impact op het werk van de brandweer. Nieuwe technologische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor andere risico's en incidenten. Denk aan risico's rondom de energietransitie, incidenten door klimaatverandering en digitale verstoringen. Tegelijkertijd blijven de klassieke incidenten, zoals woningbranden en verkeersongevallen, onverminderd voorkomen.

We zien een duidelijke verschuiving: naast de plotselinge, 'klassieke' rampen ontstaan langdurige, maatschappelijke crises. De coronapandemie liet zien hoe ingrijpend zulke crises kunnen zijn. Het besef groeit dat we de weerbaarheid van onze samenleving versneld moeten versterken, willen we toekomstige schokken kunnen opvangen. De kans op langdurige stroomuitval of een landelijke black-out wordt als waarschijnlijk ingeschat. Het is niet meer ondenkbaar dat Nederland betrokken raakt bij een gewapend conflict.

De nadruk op maatschappelijke veerkracht en weerbaarheid betekenen een veranderende rol voor de brandweer. We weten inmiddels hoe belangrijk veerkracht is – zowel in de maatschappij als in organisaties. Maar juist de voorwaarden die veerkracht mogelijk maken, staan onder druk. Vertrouwen in elkaar en in de overheid neemt af. Verbondenheid en sociale cohesie brokkelen af. En dat terwijl we die onderlinge verbindingen juist zo hard nodig hebben om de uitdagingen van morgen samen aan te kunnen. In onze snel veranderende omgeving is het cruciaal dat de brandweer goed in verbinding blijft staan met medewerkers, posten en lokaal bestuur. Zo blijft de brandweer zichtbaar en goed verankerd in de gemeenschap.

Landelijk ligt de nadruk op het steeds meer bovenregionaal organiseren van brandweezorg, maar wel met ruimte voor lokaal en regionaal maatwerk. De Veiligheidsregio's zijn recent aangemerkt als vitale organisaties. Dit houdt in dat de brandweer de continuïteit van repressieve taken en de meldkamerfunctie moet borgen.

Deze veranderende werkelijkheid vraagt om een herpositionering van de brandweer. Met name voor hoe we de brandweezorg organiseren en voor de inhoudelijke ontwikkeling van het vak. Op veruit de meeste van bovenstaande ontwikkelingen heeft de brandweer nauwelijks invloed. Dat betekent dat we onze organisatie zo moeten inrichten dat we goed met de gegeven ontwikkelingen kunnen omgaan. Die ontwikkelingen betreffen de hele veiligheidsketen, waardoor samenwerking binnen de brandweerorganisatie nóg belangrijker wordt.

Een veranderende wereld zorgt ook voor een verschuiving in wat we van onze (vaak vrijwillige) medewerkers vragen. En als we brandweezorg anders moeten organiseren om de uitdagingen waar we voor staan aan te kunnen, vraagt dit ook leiderschap dat in staat is om deze beweging te blijven sturen. Dat legt extra druk op onze organisatie, zeker nu de risico's toenemen en de complexiteit van het werk richting 2035 verder groeit.

4. Visie brandweer in 2035

In dit hoofdstuk beschrijven we de brandweer Limburg-Noord in 2035 en benoemen we vijf strategische thema's die richting geven aan de beleidsontwikkeling tot 2035.

4.1 Vooruitkijken met vertrouwen

Stel je voor: het is 2035. De wereld om ons heen is veranderd. Technologie is overal, het klimaat stelt ons op de proef, en de samenleving is complexer dan ooit. Midden in die wereld staat een organisatie die zich heeft aangepast, is gegroeid en haar plek heeft versterkt: Brandweer Limburg-Noord.

Onze mensen vormen de basis

Meer dan voorheen hebben we aandacht voor de menskant van ons werk. De brandweer beschikt over een gedifferentieerd potentieel aan medewerkers. Van generalisten tot hoogwaardige specialisten, van vrijwillers tot vrijwilligers en beroepskrachten. Dit vraagt ook ander leiderschap. Daarnaast maakt de brandweer gebruik van nieuwe typen vrijwilligers en van het potentieel in de samenleving. Niet alleen voor nieuwe taken of bij grotere inzetten zoals hoogwater of natuurbranden, maar ook voor onder andere Brandveilig Leven of het bemensen van een team digitale verkenning.

Een nieuw onderwijsstelsel met ingebouwde flexibiliteit is geïmplementeerd. Een hogere uitstroom en instroom van vrijwilligers en beroepskrachten noodzaakt ons om brandweermensen sneller en slimmer op te leiden. Het vakbekwaam worden en blijven is veel meer één geworden en maakt gebruik van moderne oefenmiddelen. We kijken anders naar ervaring en competenties om doorstroom binnen de organisatie te bevorderen.

Door de aanhoudende krappe arbeidsmarkt is er een grote druk op de werving en het behoud van brandweerpersoneel. Om medewerkers te vinden en binden, moet een grote inspanning worden geleverd. Er is tussen de veiligheidsregio's een gezamenlijke visie op werkgeverschap om een aantrekkelijk en onderscheidend werkgever te zijn. Het belang is groot: onze medewerkers vormen de basis van wat wij doen en maken het verschil.

Samenwerking is een voorwaarde

Er is een naadloze samenwerking binnen Brandweer Limburg-Noord gerealiseerd. De samenwerking met crisisbeheersing is intensief en vanzelfsprekend. De uitdagingen in slagkracht en specialistische kennis zijn zodanig dat in 2035 sprake is van een landelijke collectiviteit in de brandweezorg en bovenregionale en internationale samenwerking. Deskundigheid en specialismen zijn verdeeld tussen de regio's.

De meldkamerfunctie is ontwikkeld tot een operationeel centrum. Realtime informatievoorziening is de spil van het werk in de meldkamerfunctie van de veiligheidsregio, voor zowel de brandweer als de crisisbeheersing. Coördinatie van de inzet vindt primair vanuit het operationeel centrum plaats totdat het besluit valt dit op locatie van het incident over te nemen. Bij bijzondere incidenten en grootschalig optreden biedt het operationeel centrum inhoudelijke expertise en ondersteuning op afstand.

Het beheersen van risico's

Het belang van het beheersen van risico's is nog meer gegroeid en de rol van de brandweer als adviseur en deskundige is erg belangrijk. Er is sprake van een verbeterde wettelijke borging van de (advies)positie van de brandweer. Op het gebied van brandveiligheid zijn brandpreventie en brandbestrijding onlosmakelijk met elkaar verbonden, als het ware één vakgebied. Er wordt risicogericht gewerkt en continu kennis over (nieuwe) risico's gedeeld. De kennis over complexe en hoog-specialistische brandveiligheidsvraagstukken is groot, onder andere door landelijke expertgroepen. Brandveilig Leven benadert verschillende doelgroepen en risicogroepen.

Slagkracht en uithoudingsvermogen

De brandweer wordt geconfronteerd met een toename van grootschalige en langdurige incidenten en crises. De slagkracht en het uithoudingsvermogen van Brandweer Limburg-Noord is in 2035 hierop afgestemd. Om voldoende slagkracht te kunnen genereren in een tijdvak met personele krapte, zijn repressieve concepten ontwikkeld waarvoor minder brandweermensen nodig zijn. Er is sprake van een landelijke operationele samenwerkingsstructuur, die onder andere bestaat uit een landelijk risicoprofiel, een landelijk dekkingsplan, een gezamenlijk georganiseerde en gegarandeerde landelijke slagkracht en een landelijk operationeel centrum. Ook is sprake van intensieve samenwerking met België en Duitsland.

De brandweer en een weerbare samenleving

Brandweer Limburg-Noord blijft een grotendeels vrijwillige organisatie. Daar waar de beschikbaarheid van vrijwilligers is afgenomen, is sprake van een beroepsmatige schil om de flitsslagkracht te borgen. De brandweerposten zijn gedurende langere tijd zelfvoorzienend zodat de continuïteit niet in gevaar komt bij bijvoorbeeld grotere en langdurige stroomuitval. Weerbaarheid vraagt om een sterke basisbrandweezorg; de fijnmazigheid van het netwerk van brandweerposten en bemensing vanuit de lokale gemeenschap, maakt dat de brandweer midden in de maatschappij staat en bijdraagt aan de weerbaarheid ervan. Vanuit deze lokale verankering blijft de brandweer Limburg-Noord inzetbaar bij leefbaarheidsvraagstukken of de

weerbare samenleving. Denk hierbij aan afhijzen van patiënten, het bestrijden van de gevolgen van noodweer en het bezetten van coördinerende noodsteunpunten.

Adaptief door kennis en technologie

Om effectief, veilig, duurzaam en slim te werken én om het gebrek aan menskracht op te vangen, is adaptief vermogen en meegaan in technologische ontwikkelingen vanzelfsprekend. Kunstmatige intelligentie, onbemande systemen voor verkenning en blussing, realtime ondersteuning bij besluitvorming en 3D-trainingswerelden zijn belangrijk in het veiligheidsdomein van 2035. In de hele veiligheidsketen - van risicobeheersing tot nazorg - zien we digitalisering en data-gedreven en informatiegestuurd en risicogericht werken.

Een wendbare brandweer

De brandweer anno 2035 moet ingericht zijn om in de hele veiligheidsketen snel te schakelen tussen kleine, grote of complexe taken en uitdagingen. En daarnaast om in alle schakels van de veiligheidsketen deskundigheid, slagkracht en uithoudingsvermogen te organiseren. Dit in een tijd met een afnemende verbondenheid in de maatschappij, een aanhoudend krappe arbeidsmarkt met grote druk op de werving van brandweerpersoneel én met brandweervrijwilligers die minder tijd en ruimte hebben voor de brandweer dan hun voorgangers.

Het is niet mogelijk om alle toekomstige risico's volledig af te dekken. Daarom is het nodig dat de besturen van de Veiligheidsregio's aangeven waarop de brandweer zich moet voorbereiden.

4.2 Strategische thema's

Op basis van dit toekomstbeeld zijn vijf strategische thema's geformuleerd die richting geven aan de beleidsontwikkeling tot 2035. Dit zijn:

1. De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling;
2. Samenwerking;
3. Kennis, technologie en informatiegestuurd werken;
4. Maatschappelijke opgaven en taakopvatting;
5. Adaptief vermogen.

Deze vijf thema's komen voort uit onze analyse van trends en ontwikkelingen zoals wij die nu, in 2025, zien. Tegelijkertijd zijn deze thema's overlappend met de pijlers uit het beleidsplan

VRLN¹⁵ en met de landelijke toekomstverkenning van het NIPV¹⁶. Onderstaand geven we een korte toelichting op deze thema's, met per thema de belangrijkste vragen die deze oproepen.

Thema 1: De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling

Dit thema loopt als rode draad door alle andere thema's heen. Want: de mensen binnen de brandweer vormen het fundament van de organisatie. In 2035 is er een landelijke visie op goed en aantrekkelijk werkgeverschap, gericht op het aantrekken en behouden van talent. Duurzame inzetbaarheid, mentale weerbaarheid en moderne leiderschapsvormen staan centraal. De organisatie beweegt mee met maatschappelijke veranderingen. Vrijwilligheid wordt opnieuw vormgegeven, passend bij de Europese deeltijdrichtlijn en de wensen van nieuwe generaties. We zijn realistisch in wat we vragen van medewerkers en gaan niet langer op zoek naar 'het schaap met zes poten'. Leiderschap is gedeeld, dienend en verbindend – met specifieke aandacht voor het aansturen van vrijwilligers.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe zorgen we voor een wendbare en toekomstbestendige organisatie, waarin medewerkers en vrijwilligers zich kunnen ontwikkelen en meebewegen met veranderende eisen, zoals bredere digitale vaardigheden en andere inzetvormen?*
- 2. Hoe geven we invulling aan modern leiderschap en aantrekkelijk werkgeverschap, zodat we talent aantrekken, behouden en duurzaam inzetbaar houden in een dynamische omgeving?*
- 3. Hoe herijken we het concept van vrijwilligheid binnen de brandweer, zodat het aansluit bij maatschappelijke veranderingen, Europese regelgeving en de behoeften van nieuwe generaties vrijwilligers?*

Thema 2: Samenwerking

Samenwerken is in de eerste plaats mensenwerk. Om hier voldoende tijd aan te kunnen besteden en om dit niet te kwetsbaar te organiseren (door het van één of enkele personen af te laten hangen), moeten we beschikken over voldoende en gekwalificeerde mensen. Samenwerking binnen de veiligheidsketen is in 2035 vanzelfsprekend en intensief – zowel tussen de verschillende afdelingen van Brandweertzorg als met Crisisbeheersing. Brandpreventie en brandbestrijding zijn geïntegreerd tot één vakgebied. Specialistische kennis is geborgd via landelijke expertgroepen en wordt breed gedeeld binnen de keten. De meldkamer is doorontwikkeld tot een operationeel centrum dat ondersteuning biedt bij grootschalige incidenten. De brandweer werkt bovenregionaal, landelijk en internationaal samen en deelt expertise en middelen om uitdagingen in slagkracht het hoofd te bieden.

¹⁵ De vijf pijlers uit het beleidsplan VRLN (2024) zijn: interne continuïteit, relatie met inwoners, grenzeloze samenwerking, informatie en technologie, en adaptief vermogen.

¹⁶ De vijf strategische thema's uit de landelijke toekomstverkenning van het NIPV (2022) zijn: (1) maatschappelijke opgave en breedte van de taakopvatting, (2) samenwerking, professioneel gezag en positie in de keten, netwerken en ecosystemen, (3) veerkracht, weerbaarheid, wendbaarheid, stimuleren en organiseren, (4) kennis, innovatie, (datagedreven) technologie, en (5) goed werkgeverschap, leiderschap, duurzaam en inclusief.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe versterken we de samenwerking binnen de veiligheidsketen, inclusief crisisbeheersing, en hoe brengen we risicobeheersing en incidentbestrijding dichterbij elkaar?*
- 2. Hoe bereiden we ons voor op intensievere samenwerking met de meldkamerfunctie, met bovenregionale partners en in landelijke structuren, en welke rol willen we daarin vervullen als regio?*
- 3. Hoe benutten we bestaande netwerken en welke aanvullende samenwerkingsverbanden zijn nodig om onze strategische positie te versterken?*

Thema 3: Kennis, technologie en informatiegestuurd werken

De brandweer van 2035 opereert in een complexe omgeving. Om effectief, veilig, duurzaam en slim te blijven opereren én om het gebrek aan menskracht op te vangen, is in de hele veiligheidsketen innovatiekracht nodig. Om adequaat te kunnen handelen is actuele kennis, betrouwbare informatie en technologische ondersteuning essentieel. Al zal hier een grote rol in gaan spelen, van ondersteunend naar steeds meer autonoom beslissend. De organisatie werkt datagedreven en risicogericht, met stuurinformatie die beschikbaar is voor zowel de brandweer als haar partners. Digitale vaardigheden worden een kerncompetentie, en de balans tussen technologische vooruitgang en een behapbare basis blijft een aandachtspunt.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe bepalen we als brandweer waar we op inzetten als het gaat om technologische innovatie, en hoe zorgen we dat dit aansluit bij onze digitale strategie én bij de behoeften van onze organisatie en vrijwilligers en tevens voldoet aan Nederlandse en Europese wetgeving?*
- 2. Hoe organiseren we kennisontwikkeling, -deling en -toepassing over afdelingen heen, zodat we in de hele veiligheidsketen beter gebruik maken van elkaars kennis? Hoe zorgen we dat informatiegestuurd en datagedreven werken duurzaam verankerd raakt in onze organisatie?*
- 3. Wat vragen technologische en digitale ontwikkelingen van onze medewerkers, hoe sluiten we aan bij nieuwe én oudere generaties, en hoe zorgen we dat medewerkers beschikken over de juiste vaardigheden om informatie en technologie effectief en veilig te gebruiken?*

Thema 4: Maatschappelijke opgaven en taakopvatting

Wij hebben weinig invloed op welke maatschappelijke opgaven er de komende jaren op ons afkomen. We zien ook dat niet alle toekomstige risico's volledig afgedekt kunnen worden: niet alles is maakbaar, planbaar en beheersbaar. Tegelijkertijd wordt er wel van ons verwacht dat we er staan. Nieuwe maatschappelijke opgaven hebben ook invloed op welke mensen we bij de brandweer nodig hebben – niet alleen technisch onderlegde mensen, maar ook mensen met andere vaardigheden hebben we hard nodig. De brandweer blijft in 2035 een grotendeels vrijwillige organisatie die stevig verankerd is in de samenleving. De fijnmazige structuur van posten, de inzet van lokale vrijwilligers en intensieve samenwerking met gemeenten en maatschappelijke partners zorgen voor zichtbaarheid en betrokkenheid. De brandweer levert een bijdrage aan maatschappelijke weerbaarheid en leefbaarheid – bijvoorbeeld via

coördinerende noodsteunpunten, hulp bij noodweer of het ondersteunen van andere hulpdiensten. De organisatie is flexibel ingericht om te kunnen reageren op langdurige en grootschalige crises. Burgerhulp is ingebed in de organisatie, waarbij bepaalde brandweertaken ook worden vervuld door burgers en andere maatschappelijke krachten.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe organiseren we de brandweezorg zodanig dat we flexibel en adequaat kunnen inspelen op nieuwe en onvoorziene maatschappelijke opgaven, zoals nieuwe risico's door technologie, klimaatgerelateerde incidenten en andere veranderende hulpvragen?*
- 2. Hoe realiseren we richting 2035 de benodigde slagkracht en uithoudingsvermogen van onze organisatie om langdurige en grootschalige inzetten – zoals bij natuurbranden en noodweer – effectief te kunnen uitvoeren?*
- 3. Hoe versterken we onze maatschappelijke verbinding en vergroten we de betrokkenheid van burgers, vrijwilligers en verschillende doelgroepen in een veranderende samenleving?*

Thema 5: Adaptief vermogen

Adaptief vermogen is het resultaat van alle voorgaande thema's: als die op orde zijn, zijn we in staat om in te spelen op nieuwe, onverwachte ontwikkelingen. Ongetwijfeld staan ons de komende jaren nieuwe uitdagingen te wachten, ontwikkelingen die we nu niet kunnen overzien of niet zien aankomen. Het vermogen om te anticiperen op onvoorziene ontwikkelingen is essentieel voor de toekomstbestendigheid van de brandweezorg. Adaptief vermogen is meer dan flexibiliteit; een eigenschap waar de brandweer in warme situaties in uitblinkt. Dit betekent dat we bekende patronen durven loslaten en dingen gaan doen die soms ongemakkelijk en onzeker voelen; dit vraagt iets van onze mensen. Adaptief vermogen vraagt ook om een lerende organisatie, waarin processen continu worden geëvalueerd en verbeterd. Zo kunnen we snel inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe zorgen we voor genoeg capaciteit, flexibiliteit en lef om ons adaptief vermogen verder vorm te geven?*
- 2. Hoe versterken we ons lerend vermogen? Hoe leren we van projecten, hoe verbeteren we lopende processen, hoe gaan we om met pilots en hoe vieren we successen?*

5. Vervolgstappen

Meerjarenagenda Brandweezorg

De visie zal vertaald worden naar een meerjarenagenda: een concretisering van de visie en een meerjarig uitvoeringsprogramma. Hierbij zullen ook de uitkomsten van de bestuurlijke discussie rondom de maakbaarheid van de samenleving worden meegenomen. Dit alles zal in nauwe samenwerking met het MT Brandweezorg en de afdelingen gebeuren. De meerjarenagenda wordt indien nodig ook gevoed door de landelijke 'grote werken' en andere landelijke ontwikkelingen.

Relatie met het beleidsplan VRLN 2024-2027

De visie sluit aan op het beleidsplan 2024-2027. De pijlers uit het beleidsplan komen terug in deze visie; we bouwen hierop voort en geven de pijlers een concrete invulling aan de hand van bevindingen uit deze visie.

Relatie met het beleidsplan VRLN 2028-2031

De voorliggende visie, die periodiek wordt geactualiseerd, zal input leveren voor het nieuwe beleidsplan van de VRLN.

Beleidsrisico's

De toekomstanalyse schetst een beeld van een brandweer die voor grote uitdagingen komt te staan. In de hele veiligheidsketen lijkt versterking nodig in de vorm van menskracht, expertise, slagkracht, innovatie, samenwerking. Hiervoor kan tot 2035 nieuwe of aanvullende bestuurlijke besluitvorming nodig zijn over het afdekken van risico's, over de kosten en wie deze kosten gaat dragen, het Rijk en/of de Veiligheidsregio's.

De bovenregionale en landelijke samenwerking door 25 zelfstandige veiligheidsregio's betekent dat het gezamenlijk belang soms of zelfs regelmatig prevaleert boven het belang van individuele veiligheidsregio's. Dit kan leiden tot vragen over de financiering en de governance van de veiligheidsregio's.

Bijlagen

Bijlage 1: DESTEP analyse

Hieronder is gewerkt conform de DESTEP-methode: een checklist voor het in kaart brengen van trends en ontwikkelingen in de samenleving, waar bij de strategiebepaling rekening mee moet worden gehouden.

Demografie

Hierbij gaat het om demografische ontwikkelingen die de strategische fit en daarmee de continuïteit van de organisatie gaan beïnvloeden.

- **Dubbele vergrijzing en ontgroening.** Méér ouderen en oudere ouderen, plus in verhouding minder jongeren. Veranderend zorglandschap en meer zelfstandig wonende kwetsbare groepen.
- **Krimp- en groeiregio's.** Limburg-Noord laat in de prognoses (lichte) krimp zien, maar er zijn ook gemeentes in de regio die groeien, met name Roermond.¹⁷
- **Verdunning huishoudens:** meer eenpersoonshuishoudens.
- **Spanning op woningmarkt.** Dit geeft ook uitdagingen in huisvesting (arbeids)migranten.
- **Meer immigratie dan emigratie.** Dat betekent meer culturele diversiteit.
- **Generatie Z (1997-2012)** en in de toekomst Alpha stellen andere eisen aan werk. Zij willen bv. meer betekenisvol werk, een betere balans werk-privé, en hechten veel waarde aan diversiteit en inclusie.

Economie

Ontwikkelingen rondom globalisering, productie en arbeidsmarkt.

- (Dreigende) **handelsoorlog** en de gevolgen daarvan. Zoals bv. getroffen bedrijven in NL, dumping producten uit China in EU.
- **Onzekere economische vooruitzichten**, recessie is mogelijk.
- **Oorlogseconomie**, grote investeringen in defensie en aanverwante sectoren (bv. infrastructuur).
- **Kwetsbaarheid productie en logistieke ketens.** Globalisering maakt afhankelijk van andere staten, beweging naar 'made in EU'.
- Meer en grotere **distributiecentra** langs grote snelwegen, al neemt de weerstand ertegen toe.
- **Inflatie** in Nederland, is hoger dan EU-gemiddelde.

¹⁷ Bevolkingsontwikkeling - PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022–2050 | CBS

- **Krappe arbeidsmarkt.** Krimpende beroepsbevolking, tekorten aan arbeidskrachten in allerlei sectoren, veranderende/verdwijnende functies door AI, meer nadruk op duurzame inzetbaarheid, hybride werken.
- Meer mensen hebben **moeite met rondkomen**. Flexibele arbeidsmarkt, inkomensonzekerheid, inflatie, groeiende inkomensongelijkheid.

Sociaal-cultureel

Hier gaat het om de sociale en culturele verschuivingen in de samenleving als geheel.

- **Vrijwilligerswerk verandert**, wordt flexibeler. De traditionele vrijwilliger die zich jarenlang voor dezelfde organisatie inzet wordt steeds zeldzamer. Vrijwilligerswerk is vaker flexibel en incidenteel.
- Stijgende zorgvraag, veel **mantelzorgers**, die minder tijd beschikbaar hebben voor andere taken/vrijwilligerswerk.
- **Burgerkracht** en burgerinitiatieven, gemeenschapsgevoel. Denk aan burgerhulpverlening (bv. AED), maar ook burgers die zelf onderzoek doen naar vervuilende industrie (Tata Steel), burgers die rechtszaken aanspannen tegen de overheid om hun leefomgeving te verbeteren (Ielieteler Sevenum), of burgers die zichzelf organiseren rondom maatschappelijke weerbaarheid¹⁸.
- **Veiligheidsbeleving** burgers: gunstige trend in onveiligheidsgevoelens maar wel weer toename in meest recente jaren.
- **Professionalisering (drugs)criminaliteit**, bijvoorbeeld door criminele inlichtingendiensten, ondermijning.
- **Terrorismedreiging** is substantieel, door rechts-extremisme en jihadisme.
- **Vrijstaten**: plekken met weinig/geen toezicht bv. bij huisvesting arbeidsmigranten, toenemend aantal daklozen, soevereinen die de overheid niet erkennen.
- **Polarisering & bubbels**: bevolkingsgroepen die elkaar niet kennen of tegenover elkaar staan.
- Importeren **conflicten uit andere landen**: conflict Gaza, Eritreeërs, etc.
- **Oorlogsdreiging**. Russische sabotageacties zoals kapotgetrokken communicatiekabels in de Oostzee, verstoringen gps-verkeer in Europese luchtruim, pogingen tot ontwijking militaire bases in Duitsland, drones boven luchthavens. Maar ook Russische militaire dreiging aan NAVO-grens en cyberdreiging van o.a. Rusland en China.
- Groter beroep op **zelfredzaamheid** bevolking, bv. noodpakket.
- Meer en grootschaliger **evenementen**.

¹⁸ Hoe kan er snel een nood-apotheek worden opgezet? Burgerinitiatieven bereiden zich voor: 'Voor een crisis heb je geen oorlog nodig'. NRC, 7-5-25.

Technologie

Welke technologische ontwikkelingen zijn er binnen en buiten onze branche die invloed hebben op onze organisatie?

- **AI en robotisering:** AI wordt op steeds meer plekken ingezet en neemt werkzaamheden over. Werk verandert en functies worden overbodig. De betrouwbaarheid (hallucineren) en beperkingen van AI blijven een aandachtspunt, net als de bronnen waaruit het put (auteursrecht, privacy).
- **Informatiesamenleving:** internet behoort tot de vitale infrastructuur. Sociale media spelen een cruciale rol in het leven van mensen en in hun informatievoorziening, waardoor informatie wel heel snel reist, maar niet altijd even betrouwbaar is (informatiefuik). Voor mensen die niet meekunnen in de digitale ontwikkelingen wordt meedoen in de maatschappij steeds moeilijker.
- **Toenemende afhankelijkheid en kwetsbaarheid vitale infrastructuur:** grootschalige stroomuitval of uitval van internet of telefonie zijn reële scenario's. Grote afhankelijkheid van VS voor IT-diensten en betalingsverkeer. Cyberoorlogsvoering en online criminaliteit kunnen door hacks en het verspreiden van desinformatie en deepfakes de feiten en het vertrouwen in de overheid onder druk zetten en maatschappij-ontwrichtend werken.
- **Nieuwe energiebronnen:** voertuigen die rijden op alternatieve energiebronnen, laadpalen op allerlei plekken in de openbare ruimte. Woningen met zonnepanelen en batterijen voor energieopslag, veel apparaten met oplaadbare batterijen aanwezig in elke woning. Maar ook nieuwe bouwtechnieken die in woningen worden toegepast. Industrie en bedrijven die draaien op alternatieve energiebronnen, zonneparken, bouw waterstoffabrieken en transportleidingen, grootschalige CO2 opslag, kleine kerncentrales.
- **Veiligere voertuigen:** voertuigen hebben steeds meer veiligheidssystemen en worden steeds veiliger voor de bestuurder. Uiterlijk 2030 worden de maximum snelheden in de bebouwde kom verlaagd tot max. 30 km/u.
- **Technologische ontwikkelingen brandweervak:** Brandweer Limburg-Noord gebruikt nu al veel technische innovaties om efficiënter, veiliger en effectiever op te treden. Denk hierbij aan drones, blusrobots, onderwaterrobots, GIS en real time data. De technologische ontwikkelingen gaan snel en richting 2035 verwachten we te werken met innovaties als:
 - Real-time ondersteuning bij incidentbesluitvorming.
 - Automatische inzetvoorstellen op basis van scenarioherkenning.
 - Zelfrijdende verkenningsvoertuigen of blusrobots.
 - Robothonden of drones die zelfstandig zoeken naar slachtoffers in ingestorte gebouwen.

- Helmen met real-time datadisplay (augmented reality) en communicatie met teamleden en drones.
- Gebruik van big data en modellen om risico's per wijk, gebouw of gebruiker te voorspellen.
- AI-gestuurde risicoprofielen op basis van historische data en omgevingssensoren.
- Advisering risicobeheersing op basis van 3D-projecties.
- Dynamisch inzetten van voorlichting, inspecties en preventiemaatregelen.
- Volledig elektrisch of waterstof aangedreven brandweervoertuigen.
- 3D-trainingswerelden waarin realistische incidenten worden geoefend, inclusief teamwerk en besluitvorming.
- Trainingen op afstand via VR-headsets.

Ecologie

De invloed van onze leefomgeving en het milieu op de strategische keuzes van onze organisatie:

- **Klimaatverandering:** verdroging, opwarming, afkoeling is ook mogelijk, meer stormen, meer extreem weer. Grote onzekerheid over snelheid en richting ontwikkelingen. Groeiende bewustwording omtrent natuurbranden.
- **Stikstofproblematiek:** intensieve veehouderij, maar ook industrie, verkeer en luchtvaart stoten te veel stikstof uit. Eén van de oplossingen om de stikstofuitstoot omlaag te brengen is uitkoop van boerenbedrijven. Dit heeft gevolgen voor het buitengebied (leegstand/criminaliteit).
- Meer aandacht voor **vervuiling** (door bv. PFAS), en voor wat de stapeling/combinatie van zorgwekkende stoffen die de industrie uitstoot betekent voor milieu en gezondheid.
- **Drinkwaterschaarste** en zorgen om waterkwaliteit oppervlaktewater (voldoet niet aan EU-richtlijnen).
- Afname **biodiversiteit**.
- Opkomen **nieuwe infectieziekten** en plagen (vogelgriep komt steeds vaker voor bij zoogdieren).
- **Strijd om fysieke ruimte:** wonen, natuur, infrastructuur, boerenbedrijven, industrie, energieopwekking op een klein oppervlak, verdere verdichting bebouwde ruimte, drukte op de wegen.
- **Milieuzones** in steden.

Politiek-juridisch ontwikkelingen

Wat zijn de politieke en juridische beleidsontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de brandweerorganisatie?

- **Herziening Wet veiligheidsregio's:** eerste tranche wetgevingstraject (gestart in 2023) gaat in 2025 naar de Raad van State, met daarin o.a. een landelijk dekkingplan voor bovenregionale brandweezorg. Tweede tranche (gestart in 2024) loopt, met daarin o.a. aandacht voor preventie t.a.v. brandveiligheid, bedrijfsbrandweer en verbeteringen in het brandweeronderwijsstelsel.
- **Deeltijdrichtlijn:** uit onderzoek blijkt dat het Nederlandse stelsel van brandweezorg niet strookt met Europese wet- en regelgeving (de deeltijdrichtlijn); beroepsmatige en vrijwillige brandweermensen doen hetzelfde werk maar worden niet gelijk beloond. De landelijke denkrichting voor een geaccepteerde invulling van de deeltijdrichtlijn is om te komen tot een substantieel verschil tussen vrijwilligers en beroepsmatige brandweermensen. In deze visie is vrijwilligheid ook écht vrijwillig. Vrijwilligers zijn niet verplicht op te komen en mogen dus ook geen piket- of consignatiediensten draaien of structureel worden ingezet voor het bezetten van kazernes. Er is sprake van een moeizaam traject met juridische uitdagingen, overleg met diverse vakbonden en betrokkenheid van meerdere ministeries. Daarnaast speelt ook de vraag of het Rijk de kosten gaat betalen. Dit dossier loopt al sinds 2019 en het einde is nog niet in zicht.
- **Recent ingevoerde wetgeving** kan onvoorziene gevolgen voor brandweezorg hebben, zoals Omgevingswet (2024), Wet Kwaliteitsborging Bouw (2024), Gebiedsgerichte Opkomsttijden (2024 in Limburg-Noord).
- **Bezuinigingen** door zowel het Rijk als de gemeenten. Rijksoverheid: inmiddels is in de Voorjaarsnota 2025 de eerder in de Miljoenennota 2024 aangekondigde korting op de BDuR-gelden niet ongedaan gemaakt. Gemeenten zien grote begrotingstekorten ontstaan in de komende jaren (ravijnjaar 2026, nieuw ravijnjaar door bezuinigingen op budget jeugdzorg 2028).
- **Intensivering grensoverschrijdende samenwerking:** meer afstemming en samenwerking buiten de regiogrenzen (landelijk en met aangrenzende Veiligheidsregio's) en buiten de landsgrenzen (België en Duitsland).
- **Risicomijding of risicoacceptatie** bestuurders en bevolking.
- Instabiel/onbetrouwbaar landelijk bestuur, **daling vertrouwen in overheid**.
- **Overheden die tegenover elkaar** komen te staan: rechtszaken van gemeenten tegen het Rijk, of waterschappen tegenover gemeenten.
- **Democratie vs. autocratie**, rechtsstatelijkheid in gevaar.

- **Internationaal politieke onzekerheid** en veranderende allianties. We zien een herschikking van de internationale orde die gevolgen heeft voor onze veiligheid. Isolationisme en protectionisme in de VS. Verzwakking van internationale instituten zoals NAVO, IMF, Internationaal Strafhof in Den Haag, etc.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

3D	Drie dimensionaal
AED	Automatische Externe Defibrillator
AI	Artificial Intelligence
BDuR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CO ₂	Koolstofdioxide
DESTEP	Demografisch, Economisch, Sociaal-cultureel, Technologisch, Ecologisch, Politiek
EU	Europese Unie
GBO	Grootschalig BrandweerOptreden
Gen Alpha	Geboren: vanaf ca. 2013 – 2025 (en verder) Eerste generatie die volledig opgroeit in een AI-, tablet- en streamingtijdperk. Kinderen van veelal millennials. Verwacht wordt dat ze nog digitaal, visueel en technologievaardiger zullen zijn dan Gen Z. Onderwijs en opvoeding zijn sterk beïnvloed door digitale leermiddelen en hybride vormen van leren.
Gen Z	Ook wel digitale generatie genoemd. Geboren: ca. 1997-2012. Opgegroeid met internet, smartphones en sociale media. Communiceert veel via beeld en korte berichten (TikTok, Instagram, memes). Hecht waarde aan diversiteit, inclusie en duurzaamheid. Is vaak kritisch, ondernemend en maatschappelijk betrokken.
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GPS	Global Positioning System
IB	IncidentBestrijding
IBGS	IncidentBestrijding Gevaarlijke Stoffen
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid (oude benaming NIPV)
Interreg	Interregional Cooperation Programme, of in het Nederlands: Interregionaal Samenwerkingsprogramma. Europese subsidieregeling die bedoeld is om: grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen, regionale ongelijkheden te verkleinen, en Europese cohesie te versterken.
IMF	Internationaal Monetair Fonds
NAVO	Noord-Atlantische VerdragsOrganisatie
NIPV	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
NRC	Nieuwe Rotterdamse Courant
OC	Operationeel Centrum
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving

PFAS	Per- en PolyFluorAlkylStoffen
RBOP	Repressief Brandweer Organisatieplan
RCDV	Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio
RXMission	Taakspecifieke applicatie die gemeenten, provincies, veiligheidsregio's en omgevingsdiensten ondersteunt bij zaakgericht en objectgericht werken in het Omgevingsdomein en dat volledig is afgestemd op de Omgevingswet.
SBE	Specialistische BrandbestrijdingsEenheid
SHE	Specialistische HulpverleningsEenheid
SIV	Snel Interventie Voertuig
TS-Flex	Tankautospuut met flexibele bezetting
VR	Virtual Reality
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VS	Verenigde Staten
XR	Extended Reality is een overkoepelende term voor alle vormen van gemengde realiteit

Bijlage 3: Literatuurlijst

- Analistennetwerk Nationale Veiligheid (2022) Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid.
- Brandweer Groningen (2023) Visie Brandweezorg Groningen 2030.
- Brandweer Limburg-Noord (2013) Visie repressie.
- Brandweer Limburg-Noord (2015) Repressief Brandweerorganisatieplan.
- Brandweer Limburg-Noord (2018) Omgevingsanalyse.
- Brandweer Limburg-Noord (2020) Brandweer Limburg-Noord in 2030. Toekomstvisie op de repressieve brandweezorg.
- Brandweer Limburg-Noord (2019) De Behapbare Basis.
- Brandweer Limburg-Noord (2021) Repressief Brandweerorganisatieplan: RBOP 3.
- Brandweer Limburg-Noord (2023a) Brandweerrisicoprofiel 2024-2027.
- Brandweer Limburg-Noord (2023b) Dekkingsplan 4.0. Herziene handreiking – Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen.
- Brandweer Limburg-Noord (2024) Toekomstverkenning strategische personeelsplanning.
- Brandweer Limburg-Noord (2024) Visiedocument implementatie technologische ontwikkelingen binnen Brandweer Limburg-Noord voor de periode 2025-2035.
- Brandweer Nederland (2010) De Brandweer over morgen. Strategische reis als basis voor vernieuwing.
- Brandweer Nederland (2012). Grootschalig brandweeroptreden. Visie 2012-2016.
- Brandweer Nederland (2018) Doorontwikkeling grootschalig brandweeroptreden. Visie 2.0.
- Brandweer Nederland (2018) Landelijke agenda brandweezorg. Ontwikkelopgaven 2018-2022.
- Crisisbeheersing Limburg-Noord (2021) DESTEP-analyse (1^e opzet).
- Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (2020) Evaluatie Wet veiligheidsregio's. Naar toekomstbestendige crisisbeheersing en brandweezorg.
- Hulpverleningszone 1 [Brandweer West-Vlaanderen] (2019) Inspiratienota: op weg naar een toekomstvisie zone 1.
- IFV / Brandweeracademie (2019) Toekomstverkenning brandveiligheid.
- Inspectie Justitie en Veiligheid (2025) Grenzen bereikt. Samenwerking veiligheidsregio's onder druk bij grootschalig brandweeroptreden en specialistische inzet.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid (2022) Contourennota versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg.
- NIPV (2022) Toekomstverkenning brandweer 2022-2030.
- Provincie Limburg (2026) Toekomstvisie Limburg 2050.
- Planbureau Fryslan (2023) Toekomstverkenning Veiligheidsregio Fryslan.

Veiligheidsregio Limburg-Noord (2020) Samen op weg naar de gezondste en veiligste regio.

VRLN Beleidsplan 2020-2023.

Veiligheidsregio Limburg-Noord (2024) In goede handen. Beleidsplan 2024-2027.

Veiligheidsregio Limburg-Noord (2025) Digitale strategie VRLN 2025.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg & Veiligheidsregio Limburg-Noord (2023) Provinciaal
Risicoprofiel 2023-2027.

BRANDWEER

Limburg-Noord

Auteurs: Jan Mueters, Barry Schell,
Yvette Bartholomé, Janaica Grispen

Opdrachtgever: MT Brandweezorg

Versie: 6

Datum: 14 april 2026